

PRVÝ ROČNÍK PREDMETOVEJ SÚŤAŽE TECHNICKÁ OLYMPIÁDA

ŠIRKA Ján, SR

Resumé

Katedra techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre, s cieľom zvýšiť záujem o výučbu predmetu technická výchova, technika na základných školách, požiadala ministerstvo školstva SR o zaregistrovanie predmetovej súťaže medzi predmetové olympiády a postupové súťaže (POPS). V školskom roku 2010/11 prebehol prvý ročník tejto súťaže. Autor vo svojom príspevku zhrnul a analyzoval priebeh obvodných, krajských a nakoniec aj celoslovenského kola technickej olympiády.

Kľúčové slová: súťaž, technické vzdelávanie, technická olympiáda.

THE FIRST YEAR OF THE SUBJECT COMPETITION CALLED THE TECHNICAL OLYMPICS

Abstract

Department of Technology and Information Technologies at the Faculty of Education of Constantine the Philosopher University in Nitra asked the Ministry of Education of the Slovak Republic to register the subject competition into the group of subject vocational Olympics and promotion competitions with the aim to increase an interest in teaching the subject Technical Education at elementary schools. There was the first year of this kind of competition in 2010/2011. In the contribution, the author summarized and analyzed the course and results of the regional, district and all-Slovak rounds of the technical Olympics.

Key words: competition, technical Education, technical Olympics.

Úvod

Vzdelávací systém v Slovenskej republike prešiel za posledné obdobie viacerými vážnymi zmenami. Zmeny v systéme vzdelávania, od materských škôl po stredné školy, boli spôsobené realizáciou školskej reformy prijatím zákona č. 245 „O výchove a vzdelávaní v roku 2008“. Systém vzdelávania v SR je nastavený tak, aby žiaci mohli získavať základné informácie v prvom rade pre všeobecné vzdelanie a následne aj ako prípravu na povolanie na stredných, prípadne vysokých školách. Predmet technika, ktorým sa žiaci oboznamujú s technickým prostredím, bol začlenený do vzdelávacej oblasti Človek a svet práce, pričom mu ŠVP stanovil povinnú časovú dotáciu 0,5 hod./týždeň a to len v 7. a 8. ročníku. (2) Takýmto zásahom sa výrazne zmenila časová dotácia tohto predmetu. Ako uvádza Lukáčová „tak na realizáciu technického vzdelávania sú štátom garantované dve hodiny týždenne zo 192 hodín, čo predstavuje necelé 2 %“ (1, s. 2). Táto skutočnosť sa neblaho odrazila vo vedomostiach, ale predovšetkým v praktických zručnostiach žiakov základných škôl. Signály zo stredných odborných škôl s technickým zameraním nás upozorňovali na nedostatočnú odbornú pripravenosť a veľmi slabé až nijaké skúsenosti s praktickými činnosťami. Preto sme sa podujali vytvoriť kontrolno – motivačné prostredie prostredníctvom predmetovej súťaže s názvom technická olympiáda.

1 Príprava súťaží

Po uskutočnení 15 ročníkov regionálnych kôl súťaže zameranej na preverenie teoretických vedomostí, predstavivosti, fantázie a samozrejme zručnosti bol v spolupráci s krajským školským úradom v Nitre a Strednou odbornou školou v Komárne zrealizovaný nultý ročník krajského kola Technickej olympiády (TO). Súbežne s jeho prípravou a realizáciou sme vytvorili a podali na ministerstvo školstva organizačný poriadok pre zaradenie TO medzi predmetové olympiády

a postupové súťaže. Ministerstvo školstva (ďalej MŠ) schválilo organizačný poriadok a menovalo slovenskú komisiu technickej olympiády (ďalej SK TO). Od školského roku 2010/2011 je MŠ vyhlasovateľom, IUVENTA koordinátorom a Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre odborným garantom tejto súťaže.

Najdôležitejšou aktivitou pred konaním samotnej súťaže bolo vytvorenie obvodných komisií a získať pracoviská zo stredných odborných škôl s vhodnými priestormi a materiálным vybavením. Touto úlohou boli poverení predsedovia krajských komisií v spolupráci s pracovníkmi krajských školských úradov. Úlohová komisia priebežne vytvárala teoretické testy a zadania pre praktickú časť olympiády.

Predmetová súťaž TO je rozdelená do dvoch vekových kategórií. Kategória **A** je pre žiakov 8. a 9. ročníka základných škôl a 3. a 4. ročníka osemročných gymnázií ako súťaž dvojíc. Prebieha v troch kolách v obvodnom, krajskom a celoštátnom. Kategória **B** pre mladších žiakov 5.-7. ročníka základných a 1. a 2. ročníka osemročných gymnázií je súťažou pre jednotlivcov. Má dve kolá obvodné a krajské nepokračuje v celoslovenskom kole.

2 Pribeh a organizácia jednotlivých kôl súťaže

Technická olympiáda má svoju vedomostnú časť a praktické zadania. V prvej časti súťaže žiaci vypracovávajú testové otázky. Tieto sú z okruhov učiva predmetu Technika a Technická výchova na základných školách. Technická olympiáda patrí k súťažiam s praktickou časťou. V nej si žiaci merajú svoje zručnosti a skúsenosti pri obrábaní rôznych konštrukčných materiáloch. V tohtoročnom obvodnom kole zhotovovali žiaci v praktickej časti TO drevenú lodičku na gumkový pohon.

Starší žiaci (kategória A) museli čo najúspešnejšie zvládnuť vedomostné testy. V praktických zadaniach si musela dvojica starších žiakov poradiť s technickým problémom. Ich úlohou bolo postaviť z určeného materiálu čo najvyššiu vežu, ktorá na svojom vrchole udrží 5 sekúnd závažie o hmotnosti 200 g.

Termín konania obvodných kôl bol dohodnutý v spolupráci s koordinátorom predmetových olympiád a postupových súťaží s IUVENTOU na 11.11. 2010.

Po absolvovaní súťaže sme požiadali organizátorov zabezpečujúcich priebeh TO v jednotlivých krajoch o výsledky z obvodných kôl. Zhrnutím sme získali nasledovný prehľad.

Vyhodnotenie obvodných kôl technickej olympiády v jednotlivých krajoch

Kraj	Kategória A	Kategória B	Spolu
Bratislavský kraj	21	19	40
Banskobystrický kraj	20	14	34
Košický kraj	48	23	71
Nitriansky kraj	350	207	557
Prešovský kraj	80	41	121
Trenčiansky kraj	88	33	121
Trnavský kraj	90	55	145
Žilinský kraj	96	34	130
Spolu	793	426	1912

Technická olympiáda sa konala vo všetkých krajoch Slovenska na 46 miestach s počtom zúčastnených 1219 žiakov. Najviac žiakov bolo v Nitrianskom kraji v počte 557, kde len z okresu Komárno prišlo na Strednú odbornú školu strojársku v Komárne 301 žiakov. Najmenej sme zaznamenali v Banskobystrickom kraji s 34 súťažiacimi žiakmi. Z materiálov ktoré sme dostali z krajských školských úradov a predsedov obvodných a krajských komisií vieme, že súťaže sa konali v priestoroch CVC, stredných odborných školách, stredných odborných učilištiach a na základných školách.

3 Celoslovenské kolo súťaže

Vyvrcholením obvodných a krajských kôl bolo celoslovenské kolo, ktoré sa konalo 8. 4. 2011 na Spojenej škole v Martine. Riaditeľ spojenej školy Mgr. Jozef Zanolit patrí medzi spriaznených ľudí, význam technického úrovniach škôl. v Martine sa konali a nakoniec dokonale celoslovenské kolo Testy a zadania Víťazi sa potrápili pri vedomostných testov súťažili o najdlhší vozidlo.

Súťaž zaujala všetkých odozvy sú zo strany základných škôl, veľmi učiteľia stredných

a o význame tejto súťaže hovorili predstavitelia Krajského školského úradu v Žiline. Záveru súťaže sa zúčastnil aj štátny tajomník ministerstva školstva Mgr. Jaroslav Vančo, ktorému pripadla čestná povinnosť udeľovania cien víťazom.

Zo správ predsedov obvodných komisií sme sa dozvedeli, že TO sa rozbiehala dosť ťažko. Na mnohých miestach sa obvodné kolá vôbec nekonali. Príčin bolo viac. Najčastejším dôvodom bolo nedostatok technického a materiálového vybavenia. Inde len zásluhou členov obvodných a krajských komisií s osobnými kontaktmi na riaditeľov základných škôl. Opakom bola priam masová účasť v okrese Komárno. V takýchto prípadoch by bolo vhodné usporiadať školské kolá TO a z nich vybrať najlepších riešiteľov. Sprievodnými akciami ktoré usporiadatelia súťaže zorganizovali pre sprevádzajúcich učiteľov boli pracovné semináre a v čase vyhodnocovania výsledkov súťaže sa konali prezentácie škôl pre žiakov zúčastnených na TO.

Záver

V organizačnej štruktúre TO nie je ešte zapojených dostatočný počet ľudí, aby mohla súťaž prebehnúť v každom okrese. Preto je potrebné získať čo najviac pracovníkov zo základných, ale aj stredných škôl, aby sa súťaže mohlo zúčastniť čo najviac technicky zdatných a manuálne zručných žiakov. Pretože pozorovaním žiakov pri ich činnosti sme videli zánietenosť a pracovný zápal svedčiaci o záujme pre takýto druh činnosti. V niektorých prípadoch mala snaha o rýchlu realizáciu výrobku negatívny dopad na presnosť, či estetickú úroveň konečného výsledku práce.

Literatúra

1. LUKÁČOVÁ, D. : Kľúčové kompetencie a ich reflexia v štátnom vzdelávacom programe vo vzťahu k technike a technológiám. In: Nové technológie ve výuce. Brno, MU, 2009, s. 2, ISBN 978-80-210-5090-1.
2. BÁNESZ, G.: Reflexia školskej reformy v technickom vzdelávaní na Slovensku. In. Journal of Technology and Information Education. Volume 2, Issue 2, 2/2010. Olomouc, UP, 2010. ISSN 1803-537X.

Lektoroval: doc. Mgr. Adriana Récka, Ph.D.

Kontaktná adresa:

Ján Širka, Mgr. Ph.D., Katedra techniky a informačných technológií, Pedagogická fakulta UKF, Nitra
Dražovská cesta 4, 94974 Nitra, SR, tel. 0902385343, e-mail: jsirka@ukf.sk